(Nro. 232.)

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę — Nro. 117. — 11. Października 1820.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Jego Cesarska Mość naywyższą uchwałą swoią z d. 20. Sierpnia raczył nadzwyczaynemu Professorowi botaniki Ernestowi Wittmanowi we Lwowie, nadadź tytuł Galicyyskiego Stanowego Phytographa, a to na przedstawienie Wydziału Stanowego Galicyyskiego i ze względu iego znanych i obszernych wiadomości w nauce botaniki.

Z Wiednia d. 2. Października. — Listy z Pesztu z d. 28. Września donoszą że Nayiaśnieysi Cesarstwo Ichmość i inne wysokie Osoby tamże bawiące pożądanego doznaią zdrowia. Dnia 24. rano był Nayiaśnieyszy Dwor na nabożeństwie w kościele Uniwersytetu, poczém dawał Nayiaśnieyszy Pan posłuchania, na których iak i poźniey u N. Pani miało zaszczyt bydź przedstawionymi wielu Magnatów i Deputowanych z Komitatów. N. Pan od dawna szczególniey łaskawy dla tego Królestwa raczył tak te Deputacyie, iak i dawnieysze zapewnić, iż przychylny będąc z oycowską dobrocią do tego Królestwa, utrzyma zawsze iego Konstytucyię, w zaufaniu pewném, że Narod Węgierski dochowywać będzie ciągle niezłomną przychylność, wierność i gotowość do Osoby Nayiaśnieyszego Pana i Jego Cesarskiego Domu. Z przedstawionych dotąd Jego Cesarskiey Mci Deputacyy były następuiące z Komitatów: Csongrád, Weszprem, Honth, Stuhlweisenburg, Tolna, Neográd, Borsód, Szabolcs, Sümegh, Szemplin, Syrmien, Bihár.

Resztę czasu dnia poprzedzaiącego iak i następnego poświęcił N. Pan sprawom Państwa.

Z powodu deszczu, który padał od d. 21. do d. 24. nieustannie, zawieszono popisy woyska i rozłożono ie po wsiach okolicznych Pesztu i Budy iako też po przedmieściach tychże miast. Wczoray miały woyska znowu wyruszyć i zacząc popisy; skoro dozwoli pogoda przedsięwzięte będą wielkie obroty woyska.

Wiadomości zagraniczne.

Portugaliia Brazyliia i Algarbiia.

Okręt przybyły do Anglii na d. 15. Września przywiozł wiadomości z Oporto dochodzące do d. 3. t. m. Gazeta Kuryier z d. 15. udziela w tey mierze co następuie: „Okręt Kite przybyły z Oporto, przywiozł wiadomość z tego miasta dochodzącą do d. 3. t. m. Odezwa wydana przez Hrabiego Amarante będącego na czele 5000 ludzi sprawiła mocne wrażenie na rokoszanach, Hrabia ogłosił się za istnieiącym porządkiem rzeczy; wypadek ten iest rzeczywisty, czytamy wiele listów toż samo potwierdzaiących. Odezwa owa wydana przez niego za istnieiącym porządkiem napisana iest iędrnie a list pisany z Oporto wyraża z tego powodu wielką obawę, powiększaiącą się przez to, iż do wieczora d. 2. t. m. nie było żadnych pomyślnych wiadomości z Lizbony dla rewolucyi. Mowiono powszechnie, że mieszkańcy Stolicy nie sprzyiaią zamierzoney odmianie.“

Taż Gazeta Kuryier z d. 14. zawiera wiele odezw Junty rewolucyyney w Oporto. Odezwy te potwierdzaią, iż pomimo Prowincyi Entre Minho e Douro żadne miasto niemiało ieszcze udziału do powstania i nie posełano adressów i Deputowanych do Oporto. Powstanie w Oporto ma bydź dziełem 7 do 8 osób na których czele stanął Pułkownik Sepalveda. Dziennik narodowy wychodzący w Oporto uważa go za współubiegaiącego się z Quirogą i Pepem. Pułkownik ten pochodzi iak zapewnia Kuryier z rodziny szlachetney w Prowincyi Tras-os-Montes, oyciec iego otrzymał od Króla tytuł Vice-Hrabiego za usługi czynione przez niego podczas wkroczenia Francuzów, tytuł ten przeszedł po śmierci oyca na starszego brata Pułkownika.

Oto iest zupełna treść odezwy Rejencyi Królestwa zawiadamiaiącey o zwołaniu Stanów (*Cortes*): „Portugalczycy! Gubernatorowie Królestwa, przekonani o grożącem nie-

)(

bezpieczeństwie, na które wystawiony iest Narod i Monarchiia, gdyby trwać miało dłużey silenie się zrządzone przez powstanie w Oporto, na mocy danych sobie prawnie umocowań dla ważnych wypadków i po zasięgnieniu zdania wielu członków Rady Królewskiey postanowili zwołać Stany (*Cortes*) i natychmiast mianować Kommissyię, która zatrudni się niezwłocznem zwołaniem pomienionego Zgromadzenia."

„Gubernatorowie Portugalii sądzą, iż środek ten stwierdzaiący oczywiście postanowienie, wysłuchania prośb i życzeń Ludu, zgromadzi cały Narod do iednego prawnego i powszechnego celu i że wszystkie klassy społeczeństwa uznaią potrzebę zachowania zgody dla oddalenia złego z nierządu woyny domowey wypływaiącego a może i upadku Monarchii." Lizbona w Pałacu Rządowym 1. Września 1820. (Podpis.) Kardynał Patryiarcha, Margrabia de Berba, Hrabia de Peniche, Hrabia de Feria, Antonio Gomez Ribeiro."

Hiszpaniia.

Podług listu odebranego z Madrytu pod d. 7. Września umieszczonym w Dzienniku Frankfortskim, miasto wspomnione zamknięte nieiako było dnia tego rano przez woysko, stoiące pod bronią na wszystkich ulicach a szczególniey na placach publicznych. Środek ten miał bydź nakazany przez Stany (*Cortes*), aby bezpiecznie roztrząsnąć mogły przełożenie, maiące zamiar usunienia dwóch artykułów Konstytucyi.

Podług listu z Madrytu z d. 9. Września Jenerał Riego udał się na swoie nowe przeznaczenie. W ostatnich dwóch nocach przed iego odiazdem podwoione były straże a obadwa kluby bardziey iak kiedy uważane. Dnia 5. wieczorem zebrało się mnóstwo ludu przed pałacem, pod czas gdy Król zwykł wychodzić, wołaiącego: Niech żyie Król! precz z *Traga la perro* (z ostatniemi strofami wspomnioney pieśni, która była powodem do rozruchów w teatrze Xiążęcym na d. 3. a które znaczyły nieiako: zchwyć to psie!); Króla i Infanta Don Carlos przywitano okrzykami. Łatwo przekonać się można było, że lud zmordowany gwałtownościami klubu oburzył zuchwałością Riega i stronnictwa ludzi, którzy nie przestawali powtarzać często, pod oknami pałacu pieśni Rząd umyślnie obrażaiącey. W ogólności uważali z pociechą prawi przyiaciele Oyczyzny, iż lud Kastylyyski od czasu przybycia Riega nie okazał swego udziału do uczt dla niego dawanych, i okazał iawnie iak dalece nienawidzi tych wszystkich zbytków do których owe uczty były powodem. Wieczor d. 6. był ieszcze burzliwy; dwa przeciwne sobie stronnictwa zebrały się przed pałacem. Królewskie stoiące pod bramą na wielkich wschodach, wołało: Niech żyie Król. Liberaliści odpowiadali na placu: Niech żyie Konstytucyia! Niech żyie Król Konstytucyyny i Riego! którego mienili bydź swoim oswobodzicielem i żądali iego odwołania, dopiero ze zmrokiem mocne patrole rozpędziły ten tłum ludu będącego blisko pałacu; niechętni udali się z zapalonemi pochodniami do zgromadzeń patryiotycznych, z wściekłością trudną do oddania ponowili krzyk swoy przeciwko Rządowi, nawet przeciwko Stanom (*Cortes*) żądaiąc odwołania Riega i na domie pierwszego Urzędnika wywarli burzyciele swoią wściekłość. Ze wszystkich stron słyszeć się dawały wiersze okazuiące wybor stronnictwa, a dom o mało nie został zapalony, gdyby oddział iazdy postawiony niedaleko, nie był wstrzymywał wściekłych, dopoki się sami nie rozeszli.

Konstytucyionista umieszcza dodatkowo przedstawienie woyska będącego na wyspie Leonu do Stanów (*Cortes*) nierównie obszernieysze i mocnieysze iak ich Jenerałów. Text następuiący obiaśnia uprzednie wypadki: W mieście ninieyszem (San Fernando) z woli ludu ustanowiona Junta, na wniesienie Officerów woyska i z wdzięczności ku oswobodzicielom swoim mianowała pięciu swoich dowodzców Jenerałami: Riego, Quirogę, O'Dali, Bannos i Arco Aquero..... Król potwierdził te mianowania Junty....."

Wszystkie gazety Hiszpańskie uskarzaią się nad upadkiem dochodów kraiowych; Konstytucyionista z d. 29. z. m. wyraża: Rozszerzone tayny handel, czyli przemycanie prowadzone po wszystkich brzegach i granicach iest przyczyną wielkiego złego; demoralizuie on lud; wycieńcza skarb, zagraża publicznemu zdrowiu; powstaie na Władzę kraiowe, niszczy handel, burzy fabryki zmnieysza rolnictwo i t. d."

Dziennik: Miscelanea z d. 26. Sierpnia zawiera następuiącą listę aresztowanych członków Junty Apostolskiey w Portugalii, na żądanie sprawuiącego tamże inseresa Hiszpańskie: D. Manuel Chantre, Kanonik i zawiadowca szpitalu Santiago; Dominikan, Franciszkan; Don Santiago Giamin Blanco, Kanonik i Rektor Uniwersytetu w Santiago; Proboszcz S. Krystyny z Bailuga; D. Manuel Maria Aballe; D. Roque Maria Mosquera; Proboszcz S. Wicentego z Be-

nes; D. Juan Rancor Barcia, lekarz zwany Baronem z San Founni, i D. Tomas Blanco Ciceron, Kapitan Milicyi z Tuy.

Podług Dziennika Miscelanea z d. 27. Sierpnia, miasto Mahon, chce mieć wolny port, co tym byłoby potrzebnieysze, iż w tamecznym porcie iest tylko ieden szpital Hiszpański a zaraza łatwo się wkraść może przez potaiemnie prowadzony handel.

Tenże sam Dziennik donosi z Granady d. 28. t. m.: Tameczny Jeneralny Kapitan zawiadomiony, iż w Maladze wiele osób niepokoiła wrzaskliwa w nocy muzyka; wydał zalecenie do Ajuntamiento (Magistratowi), aby zapobiegł takim zaburzaiącym spokoyność oznakom, będącym dowodem nienawiści stronnictwa; nie odebrawszy w d. 11. odpowiedzi wezwał on powtórnie Magistrat przypominaiąc mu iego powinność, tenże Magistrat odpowiedział: że Jeneralny Kapitan źle był zawiadomiony, i dziwi się mocno nad fałszywemi wiadomościami umieszczonemi w iego pismie, które wyrażaią czynności zastanawiaiące Magistrat, i ściągaiące naganę. Towarzystwo patryiotyczne uczyniło podobnie przedstawienie Jeneralnemu Kapitanowi, w tém żąda od niego, aby zadosyć uczynił uroionemu żądaniu gminy, z resztą odpowiada toż towarzystwo w gazecie swoiey na wspomnione wezwanie i takowe nagania.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Udzielona wiadomość w gazecie wczoraysyzey podług listów prywatnych z Londynu z dnia 9. Września, którą miał odebrać Dziennik rozpraw nie iest pewna iakoby P. Brougham i inni prawni obrońcy Królowéy z wypadaiącego na nich porządku mówienia żądać mieli dwóch miesięcznego czasu, aby dla obrony ich klientki przygotowali się do wprowadzenia świadków. P. Brougham na posiedzeniu z d. 9. t. m. żądał tylko czternastodniowego czasu, to iest, do 25. Września; który atoli na wniosek Lorda Kanclerza i za zezwoleniem prawnych obrońców Królowéy zamieniono na trzech tygodniowy i uchwalono zacząć dalsze postępowanie we Wtorek d. 3. Października do kąd odroczoną została Izba. Stosownie do tego postanowienia pięciu świadków odebrało zalecenie stawienia się w wspomnionym dniu, po czém rozprawy nad pytaniem czyli P. William Burrel i Lord Frederyk Montague świadkowie na stronę Królowéy, którym stan zdrowia nie pozwala przybydź do Anglii mogą bydź słuchani na stałym lądzie przez Kommissyię. — Lord Kanclerz oświadczył, iż chociaż w sprawach cywilnych niższe Sądy dozwalaiąc tego niekiedy; atoli w sprawie niniejszego rodzaiu gdzie korona iest stroną, nie może bydź żaden podobny przykład przywiedziony. — Lord Redesdale był zdania Lorda Kanclerza nawet z tego powodu, ponieważ Izba nie mogłaby żadnym sposobem wiedzieć naprzód pytań, któreby musiano zadać świadkom dla wyiaśnienia czynności.

Królowa nie przybyła do Londynu na dnia 9., lecz cały dzień strawiła w domie Brandenburgskiem na naradach z prawnemi obrońcami względem swey obrony.

Francyia.

Dziennik Paryzki ogłasza z pewnością, że Król zacznie znowu świeżego używać powietrza i dodaie, iż wynaleziono sposób mechaniczny, za pomocą którego łatwo można znieść Króla ze wschodów pawiliionu Flory i wsadzić go do powozu iak i na powrót zanieść do pokoiów.

Kommissyia Izby Parów miała codziennie posiedzenia, które czasem do 8 godzin trwały. D. 12. Września słuchano 12 oskarżenych i trzech świadków; na d. 13. dwóch oskarzonych i wielu świadków.

Marszałek Kellermann, Xiąże Valmy umarł d. 12. Września maiąc lat 86. — Dnia 14. t. m. równie zszedł z tego świata Marszałek Lefebvre, Xiąże Gdański na puchlinę wodną w 65. roku życia swoiego. Tak więc we trzech dniach straciło woysko Francuzkie dwóch swoich wodzów.

Pułkownik Caron zawikłany w spisek woyskowy i w skutek doniesienia P. l'Etang dowodzcy szwadronu pułku Dragonów Sekwany aresztowany w Epinal przywieziony został na d. 13. Września do Paryża i oddany do więzienia S. Pelagii; dnia następuiącgo badany był przez Kommissyię Parów, a potém zaprowadzony do więzienia. Innego Officera przywieziono w powozie pocztowym pod strażą dwóch żandarmów i zaprowadzono go natychmiast do więzienia.

Gazeta Toulonska donosi o przybyciu do tego miasta wskazanego na wygnanie Jenerała Clausel. Aresztowano tam dwie osoby i stawiono ie przed sądem, iako obwinione, iż chciały uwieść Officera będącego na połowie żołdu.

Sąd kassacyyny zniosł wyrok sądu Paryzkiego w wiadomey sprawie, tak zwaney składki narodowey, toczoney przeciwko PP. Bidault, Bart, Gaubert i Toulon; do

zniesienia tego wyroku powodem był sam Jeneralny Adwokat Hua, ponieważ Sędziowie Jury nie zebrali się w sposobie prawnym. Przeciwnie zaś ow wyrok co się dotycze P. Legravieux nieodwołującego się i PP. Comte, Gossin i Veidel, którzy się do więzienia nie stawili, został utrzymany.

Zjednoczone Niderlany.

Gazeta Goniec Harlemski donosi z Bruxelli z d. 17. Września co następuie: „W ciągu przyszłego miesiąca spodziewamy się w tych prowincyiach przybycia Xięcia Wellingtona. Zapewniaią, iż Jenerał ten ułożyć ma plan warowni maiących bydź założonych do obrony Skaldy, i zasłonienia miasta Gent; mowią także o założeniu szanców na górze gury S. Jean."

Z Bruxelli d. 18. Września dzisiay przebiegło 9 gońców przez nasze miasto; trzech z Londynu do Wiednia, ieden z Wiednia, pięciu z Paryża do Hollandyi.

Niemcy.

Z Monachium d. 20. Września. — P. Caning powracaiąc z Włoch przeiechał przez Tegernsee, gdzie teraz bawi rodzina Królewska, i udał się do Londynu. — Offícerowie będący w Służbie Niderlandzkiey a bawiący się za pozwoleniem w Bawaryi są powołani i powrócili spiesznie do swoich korpusów.

Podług odebranych wiadomości, Xiężniczka dziedziczna Oldenburgska wydartą została rodzinie Xiążęcey nagłą śmiercią.

Od czasu, iak spór z miastem Brema względem prawa Dworu Oldenburgskiego dotyczącego się okrętu straży, stoiącego na Weserze groźnieyszą przybrał postać, postawiono na zasłoni tegoż oddział woyska i 2 działa w Blexen.

Prussy.

Jego Królewska Mość swoiem Naywyższem rozporządzeniem, ze względu na przedstawienie Jeneralnego Wikaryiusza w Münster Klemensa Barona Droste de Vischering, raczył uchylić zawieszenie dawania nauki w tamecznym wydziale teologicznym. Wiadomości tey udzielił Xiąże Kanclerz urzędownie pod d. 2. Września z Pyrmontu Wyższemu Prezydentowi Vincke.

Z Berlina. — D. 18. Października ma bydź odsłoniony zupełnie pomnik, który Król poświęcił dla swoiego wiernego Ludu. Pomnik ten stoi na gorze zwaney Tempelhofer, czyli iak mowią zwyczaynie Temploer na tem samem mieyscu, gdzie w roku 1813. założono mocne szańce na obronę Stolicy, ulany on iest w hutach żelaznych podług planu Schinkla.

Gazeta Pruska Stanu z d. 12. Września zawiera: ze Szczecina: Dozwolony przywoz owsa do Anglii, miał wpł. w tylko na cenę starego, i z tego powodu nie wiele było spekulacyi. — Z Gdańska pozwolenie przywozu owsa do portów Angielskich podniosło cenę łasztu owsa o 6 talarów.

Taż sama gazeta z d. 23. Września donosi z Krolewca, że wiadomość o dozwolonym wprowadzaniu owsa do Anglii, podniesła cenę owsa do znaczney ilości, lecz ta nie mogła się długo utrzymać. Z Wrocławia: Chociaż żniwa dobre są w ogólności, to przecież proso nie wszędzie się udało; nawet i len w niektórych okolicach bardzo mały. Ożywiony od nieiakiego czasu handel płocienny ciągle trwa; w gorach zakupiono go znacznie. Zdaie się nawet, iż odbyt handlu sukiennego powiększa się powoli.

Kraków.

Podług uwiadomienia Senatu wolnego miasta Krakowa maią tam położyć grunt w d. 16. Października do mogiły na przyległey miastu gorze S. Bronisławy ku czci i pamiątce Kościuszki; mogiła ta składać się będzie z ziemi i kamieni kraiowych. Na pomnik zebrano iuż 20,000 Złt. pol. Zwłoki Kościuszki, iak wiadomo spoczywaią w grobach Królewskich w Krakowie.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 2. Października. — Wczoray, iak zwykle w Niedzielę, były bardzo liczne pokoie w Dworu. Powraciąc Nayiaśnieyszy Pan z nabożeństwa do pokoiów swoich, znalazł iuż sale napełnione przez Senatorów, Ministrów, Jenerałów, Posłów i Deputowanych, którzy mieli zaszczył złożyć Mu hołd uszanowania swego.

Z Warszawy d. 3. Października. — Ziechał do tey Stolicy JO. Xiąże Antoni Radziwiłł, N. Króla Jmći Pruskiego Namiestnik w W. Xięztwie Poznańskiem, tudzież JW. Alopens, Poseł Cesarsko Rossyyski w Berlinie.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.